

zich sindsdien met de Twentsche Bank heeft geassocieerd. Er bleef hem echter voldoende tijd zich ongestoord aan zijn vele liefhebberijen te wijden; hij legde ook een uitgebreide verzameling aan van photo's van oude behuizingen en gevels in Venlo, welke verzameling uitgroeide tot een geschiedkundig document; hij wist vele gegevens omtrent de geschiedenis en gebruiken van Venlo bijeen te brengen, hetgeen, nu Venlo door den oorlog zooveel geleden heeft, erg aan beteekenis heeft gewonnen; helaas, zijn voornemen om hierover een boek samen te stellen, is niet verwezenlijkt kunnen worden. Een twaalfstal groote albums, keurig verzorgd en gerangschikt, zijn bij testament aan de stad Venlo vermaakt.

Tot op hoogen leeftijd hield hij ervan de natuur in te trekken en bracht zijn metgezellen in bewondering door de uitgebreide plantenkennis die hij in hollandsche en latijnsche benamingen in zijn geheugen had weten te bewaren.

Op 11 Sept. 1944 stierf hij in zijn geboorteplaats op 71-jarigen leeftijd.

Het herbarium bestaat uit 33 mappen, waarin een getrouw beeld wordt gegeven van de planten die toentertijd in Venlo en naaste omgeving groeiden; een aparte map bevat de flora van Spitsbergen.

De goedverzorgde collectie is met kennis van zaken aangelegd. De etiketten vermelden naast een juiste plaatsaanduiding vaak ook belangrijke plantensociologische gegevens. Het herbarium bevindt zich in goeden staat en biedt belangrijk studiemateriaal ter vergelijking met de huidige flora van Venlo.

De verwachting dat te zijner tijd aan dit onderwerp een publicatie zal worden gewijd, moge niet onvervuld blijven.

Het Natuurhistorisch Genootschap is bijzonder dank verschuldigd aan de schenkers der verzameling, terwijl ik Ir. Jos. Rieter erkentelijk ben voor het verstrekken van bovengenoemde gegevens.

HET EIERLEGGEN VAN *CHRYSOCHRAON* *DISPAR* Heyer. (ORTHOPTERA, subf. ACRIDIDAE)

door
C. WILLEMSE (Eggelshoven).

Het voorkomen van *Chrysochraon dispar* in ons land is nog niet zoo lang bekend. In 1906 werd deze sprinkhaan voor het eerst bij de

Plasmolen gevonden. Langen tijd bleef dit de eenige vindplaats, tot in 1931 het dier ook gevonden werd in Schinveld en op de Brunsummerheide, alwaar het thans nog aangetroffen kan worden. Het voorkomen is vrij lokaal en het aantal exemplaren is zeer gering. De reden hiervan kan misschien gevonden worden in de, voor veldsprinkhanen, uitzonderlijke plaats waar het wijfje als regel haar eieren deponeert, namelijk in de holle stengels van afgebroken takken van den braamstruik en in den molm van vergane boomstompen. In de literatuur werd van laatstgenoemd feit het eerst door Shapinsky melding gemaakt. Ramme observeerde het eierleggen aan exemplaren uit de buurt van Berlijn en nam waar dat het wijfje holle en ook versche afgebroken stengels van braamstruiken benutte om haar eieren te deponeeren. Hij beschrijft dit proces ongeveer als volgt.

Zoodra het wijfje eieren wil gaan leggen beklimt zij daartoe den afgebroken braamstengel, tot zij den top bereikt heeft. Zij onderzoekt eerst of deze geschikt is voor haar doel. Met de sprieten bevoelt zij het doorgesneden merg van den stengel en als deze haar week genoeg voorkomt, stijgt zij nog iets hooger op waarbij zij halverwege over den rand heenhangt; dan tracht zij met het uiteinde van het achterlijf in het weke merg door te dringen. Door op- en neergaande bewegingen van de valven van de legboor „beknabbelt” zij het merg en zoo lukt het haar met het achterlijf er dieper en dieper in door te dringen. Na een half uur of een uur is de holte, die ontstaan is, groot genoeg om het eipakket te omvatten. Het

aldus ontstane kanaal heeft een lengte van ongeveer 3—4 cm. De mergmassa is door deze bewerking niet uit den stengel verwijderd, maar door de persingen van het achterlijf tegen den wand platgedrukt. Zoodra het kanaal gereed is, volgt de eiafzetting; eerst komt er een beetje schuim en in dit schuim worden de eieren, ongeveer ten getale van 12—30, gedeponneerd. Het schuim verhardt na korten tijd en de geheele arbeid, die eenige uren geduurd heeft, is afgelopen.

Er is echter nog een andere methode waarop het eierleggen geschiedt, namelijk in den grond; dit is de gewone manier waarop ongeveer alle veldsprinkhanen hun eieren leggen. Ik had uit Schinveld eenige exemplaren levend meegebracht en in een terrarium opgesloten. Reeds na eenige dagen waren de wijfjes bezig haar eieren te leggen, maar nu gewoon in den grond, zooals voor andere veldsprinkhanen reeds lang bekend en beschreven is. Deze manier van eierleggen by *Chrysocraon* was tot nu toe niet bekend. Het geschiedde in ietwat natten, drassigen grond, waarmee de bodem van het terrarium bedekt was. Bijgaande foto toont het bewuste wijfje bezig met het eierleggen.

Het eipakket door genoemd wijfje gelegd bleek bij onderzoek volkomen normaal te zijn, zoodat hier geen sprake kan zijn van een toevalig abnormaal legsel.

Uit een en ander blijkt derhalve dat *Chrysocraon dispar* een vrij groote specialisatie vertoont bij het eierleggen.

COMMENT CONDITIONNER L'HUMIDITÉ ATMOSPHÉRIQUE DANS LES MILIEUX EXPÉRIMENTAUX.

PAR

JEAN LECLERCQ

(Laboratoire de Chimie Physiologique, Liège).

Les auteurs ont proposé différentes méthodes pour maintenir dans les milieux expérimentaux une humidité atmosphérique constante. Eschschisch (1930), Krijgsman (1931), Hatfield (1931), Martini et Teubner (1933), Meyer (1933) et Herford (1934) ont décrit des dispositifs permettant de contrôler l'humidité de chambres expérimentales en autorisant néanmoins un renouvellement continu de l'air. Cette dernière condition impose malheureusement à de tels dispositifs des

installations relativement spacieuses et coûteuses en sorte que l'usage en reste interdit aux laboratoires qui n'étudient pas tout spécialement l'action de l'humidité sur les organismes. Nous avons cru opportun de signaler qu'il existe cependant bien des problèmes réclamant le maintien d'humidités expérimentales constantes, qui peuvent être abordés avec des possibilités techniques extrêmement simples.

On peut constituer des hygrostats tout à fait simples en utilisant des exsiccateurs ordinaires ou des tubes à réaction, fermés hermétiquement et

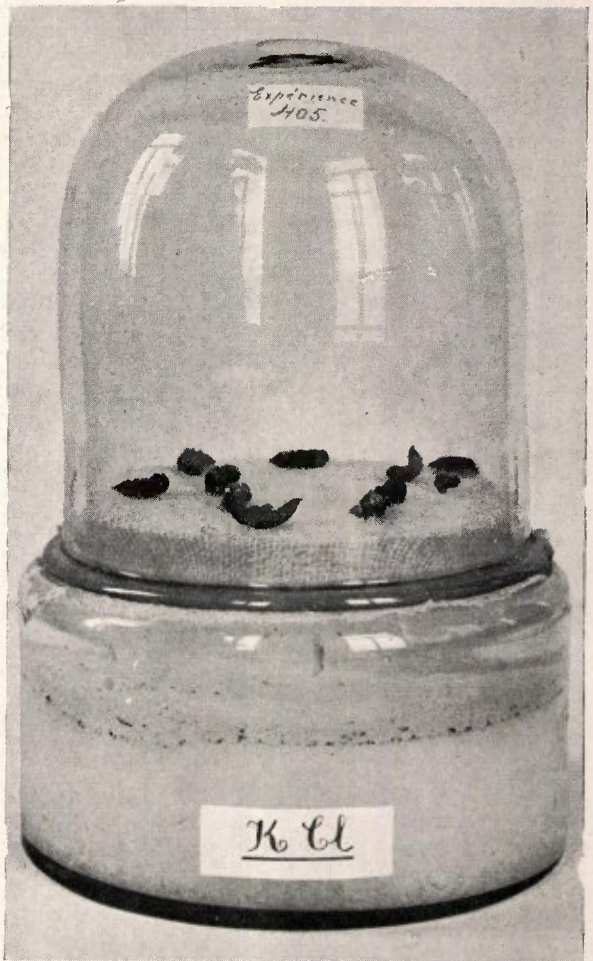

Figure 1. Hygrostat conditionné pour obtenir 85% d'humidité relative.